

บทคัดย่อ

ชื่อผลงาน การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเชิงรุก (Active Learning)
โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา เทศบาลเมืองตราด
ชื่อผู้ศึกษา นางสาวสุจิตรา แซ่จิว
ปีที่ศึกษา 2560

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในทางที่ดีขึ้น ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา เทศบาลเมืองตราดให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้เทคนิคการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ โดยมีกรอบในการพัฒนา 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ด้านความสามารถการเขียนแผนการสอน และ 3) ด้านความสามารถดำเนินการจัดกิจกรรม การสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ ด้วยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยการประยุกต์ตามแนวคิดของ เคมมิส และแม็กแท็กการ์ด (Kemmis และ Mc Taggart) และการเรียนรู้จากการปฏิบัติตามแนวคิดของ ฉลาด จันทรสมบัติ โดยดำเนินการเป็นวงจรรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผล (Reflection) และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing) กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนาครู คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน มีกลุ่มผู้ร่วมศึกษา จำนวน 5 คน ได้แก่ 1) ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 คน 2) ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน 3) ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 271 คน ได้แก่ 1) วิทยากร จำนวน 1 คน 2) คณะกรรมการนิเทศการสอน จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้จำนวน 1 ฉบับ มีค่าความยากง่ายเท่ากับ $0.45 - 0.61$ ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 2) แบบสัมภาษณ์จำนวน 4 ฉบับ 3) แบบสังเกต จำนวน 2 ฉบับ 4) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ 5) แบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ มีค่าความสอดคล้องเฉลี่ย เท่ากับ $1.00, 0.96, 0.97$ และ 0.96 ตามลำดับ 6) แบบบันทึกหลังการปฏิบัติ (AAR) และ 7) แบบบันทึกการประชุม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติร้อยละ (P) และค่าเฉลี่ย (μ) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีพรรณนาเนื้อหา

(Content Analysis)ตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique)

ผลการศึกษาพบว่า

การดำเนินการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้จากการใช้กลยุทธ์ 2 กลยุทธ์ในครั้งนี้ผลการ พัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ที่ 1 การประชุมเชิงปฏิบัติการพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ (ATLAS) เพิ่มขึ้นจากผลการทดสอบก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการผลการทดสอบ มีคะแนนเฉลี่ย (μ) 10.8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ (P) 54 ผลการทดสอบหลังการประชุมเชิงป ฏิบัติการ มีคะแนนเฉลี่ย (μ) 18.4 คะแนนคิดเป็นร้อยละ (P) 92 จากการสังเกตด้วยแบบสังเกตการณ์มีส่วนร่วมในการประชุมผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีการแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด มีความถี่การแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ (P) 94.5 แสดงให้เห็นว่า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีความตรงต่อเวลาในการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ มีความกระตือรือร้น ไม่มีการหลบเลี่ยงออกไปนอกห้องประชุมมีการเตรียมความพร้อมโดยการศึกษาเอกสารล่วงหน้าก่อนเข้าร่วมประชุม มีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม มีการซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับการปฏิบัติ มีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นผู้ฟังและผู้เสนอแนะที่ดี เสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไป ประยุกต์ใช้ มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีความตั้งใจจริงที่จะนำผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ด้านความสามารถ ในการเขียนแผนการจัดการเรียนการสอนจ ากการประเมินแผนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ผลการประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนการสอน ภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุดมีคะแนนเฉลี่ย (μ) 103.38 คิดเป็นร้อยละ (P) 82.68 กลยุทธ์ที่ 2 การนิเทศภายใน มีการประเมินการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ผลการประเมินภาพรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย (μ) 3.9 คิดเป็นร้อยละ (P) 78.4 จากการสอบถามกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสามารถ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน มีระดับความสามารถในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (μ) 3.71 คิดเป็นร้อยละ (P) 74.1 จากการสอบถามนักเรียนในชั้นเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคเอทลาส (ATLAS) พบว่า ระดับการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย (μ) 4.06 คิดเป็นร้อยละ (P) 81.60

สรุปได้ว่าการพัฒนา าคูด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา เทศบาลเมืองตราด ในครั้งนี้ส่งผลให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ มีความสามารถในการ

การเขียนแผนการจัดการเรียนการสอน และสามารถนำแผนการจัดการเรียนการสอนไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ และทำให้ครูกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาตนเองและปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น ในการพัฒนาครูในครั้งนี้ได้นำกระบวนการพัฒนามาสรุปเป็นกระบวนการการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูในโรงเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป